

Offentlig upphandling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 32 motionsyrkanden om offentlig upphandling från den allmänna motionstiden hösten 2014. Förslagen handlar bl.a. om kollektiv-avtalsenliga villkor, sociala kriterier, djurskydd och kompetens.

Ett enigt utskott föreslår med anledning av en motion ett tillkännagivande till regeringen. Utskottet vill genom ett bättre upphandlingsstöd bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälsokrav i sin upphandling.

Utskottet avstyrker övriga motionsförslag.

I betänkandet finns två reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Bättre stöd så att kommuner kan upphandla giftfria produkter till förskolor	6
Sociala kriterier och sociala företag	7
Stöd och kompetens, små och medelstora företag	10
Kollektivavtalsenliga villkor, vita jobb	12
Djurskydd, livsmedelsproduktion.....	14
Utmaningsrätt	15
Miljökrav	17
Asylmottagande.....	18
Reservationer	20
1. Kollektivavtalsenliga villkor, vita jobb, punkt 4 (SD).....	20
2. Djurskydd, livsmedelsproduktion, punkt 5 (SD)	20
Särskilt yttrande.....	22
Bättre stöd så att kommuner kan upphandla giftfria produkter till förskolor, punkt 1 (S, MP, V).....	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	23
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Bättre stöd så att kommuner kan upphandla giftfria produkter till förskolor**

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att genom bättre upphandlingsstöd bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälso-krav vid kommunal upphandling. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 13.

2. **Sociala kriterier och sociala företag**

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:1139 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2014/15:1929 av Krister Örnfjäder m.fl. (S) och
2014/15:2173 av Annelie Karlsson m.fl. (S) yrkande 4.

3. **Stöd och kompetens, små och medelstora företag**

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:382 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkandena 1 och 2,
2014/15:595 av Jessica Polfjärd (M),
2014/15:932 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (S),
2014/15:977 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkandena 1–3,
2014/15:1225 av Sten Bergheden (M) yrkande 4,
2014/15:1256 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3,
2014/15:1481 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (M) och
2014/15:2564 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 7.

4. **Kollektivavtalsenliga villkor, vita jobb**

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:725 av Phia Andersson m.fl. (S),
2014/15:726 av Phia Andersson m.fl. (S),
2014/15:1664 av Penilla Gunther (KD),
2014/15:1942 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S) och
2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 23.

Reservation 1 (SD)

5. **Djurskydd, livsmedelsproduktion**

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:172 av Cecilia Widegren (M),
2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD) yrkande 5,
2014/15:1794 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (C),
2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 8,
2014/15:2573 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 7 och

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 13.

Reservation 2 (SD)

6. Utmaningsrätt

Riksdagen avslår motion

2014/15:2630 av Finn Bengtsson och Sofia Fölster (M).

7. Miljökrav

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:714 av Börje Vestlund (S) yrkande 2 och

2014/15:2980 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 3.

8. Asylmottagande

Riksdagen avslår motion

2014/15:2252 av Olle Thorell m.fl. (S).

Stockholm den 12 mars 2015

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Ulf Kristersson (M), Monica Green (S), Jörgen Hellman (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Hans Unander (S), Dennis Dioukarev (SD), Erik Ullenhag (FP), Marie Granlund (S), Maria Malmer Stenergard (M), Håkan Svenneling (V) och Aron Modig (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 32 motionsyrkanden om offentlig upphandling från den allmänna motionstiden hösten 2014. Förslagen handlar bl.a. om kollektiv-avtalsenliga villkor, sociala kriterier, djurskydd och kompetens. En sammanställning över behandlade förslag finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Bättre stöd så att kommuner kan upphandla giftfria produkter till förskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att upphandlingsstödet bör förbättras med en särskild insats för att stödja kommunerna i arbetet med att upphandla giftfria produkter till sina förskolor.

Jämför särskilt yttrande (S, MP, V).

Motionen

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 13 anför motionärerna att de vill att upphandlingsstödet förbättras så att kommuner kan ställa miljö- och hälsokrav vid kommunal upphandling. En särskild insats bör enligt motionärerna göras för att stödja kommunerna i arbetet med att upphandla giftfria produkter till sina förskolor.

Tidigare behandling

Förslag om stöd och kompetens har behandlats flera gånger tidigare av utskottet, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena och påminde om att det är varje upphandlande myndighet och enhet som ska säkerställa att nödvändig kompetens finns hos den egna personal som arbetar med upphandling. Utskottet, som delade Upphandlingsutredningens uppfattning att det krävs kunskap och kompetens inom flera områden för att kunna göra goda upphandlingar, ansåg att man borde invänta kommande förslag från regeringen.

Kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att en ny organisation för upphandlingsstöd ska bildas under 2015 dit det nuvarande upphandlingsstödet vid Konkurrensverket flyttas.¹ Den 19 december 2014 tillsatte regeringen en utredning som ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för upphandlingsstöd: Upphandlingsmyndigheten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2015 och den nya myndigheten ska starta sin verksamhet den 1 september 2015.

¹ Prop. 2014/15:1 utg.omr. 2, bet. 2014/15:FiU2, rskr. 2014/15:78.

I kommittédirektivet till utredningen skriver regeringen att den upphandlingsstödjande verksamheten ska bidra till att målet för den offentliga upphandlingen nås. Målet framgår av budgetpropositionen för 2015.² Stödet måste vara synligt, lättillgängligt, kompetent och förtroendeingivande. Upphandlingsmyndigheten ska ha ett brett perspektiv där bl.a. miljöhänsyn ingår.

Ställningstagande

Enligt utskottet är det viktigt att samhället strävar efter att åstadkomma en giftfri miljö och att de produkter som finns på marknaden inte skadar människor och miljö. Det gäller i synnerhet produkter som finns i barns närhet. Den offentliga verksamheten har ett stort ansvar i detta arbete. Genom att öka kunskapen i kommunerna om vilka krav som kan ställas vid offentliga upphandlingar när det gäller miljö och hälsa blir det möjligt för kommunerna att upphandla giftfria produkter till sina förskolor. Utskottet har noterat att den nya myndighet som ska vara ett stöd i upphandlingar startar sin verksamhet den 1 september 2015. Utskottet anser trots detta att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att genom bättre upphandlingsstöd bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälsokrav vid kommunal upphandling.

Utskottet bifaller därmed det aktuella yrkandet.

Sociala kriterier och sociala företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sociala kriterier och sociala företag. Utskottet anser att det är lämpligt att invänta kommande förslag från regeringen.

Motionerna

I motion 2014/15:1139 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkar motionärerna att regeringen bör undersöka möjligheten att använda sociala kriterier vid upphandlingarna av bygget av Ostlänken. Projektet startar 2017 och tillhör ett av de största projekten som ska upphandlas med de nya upphandlingsreglerna. Flera av upphandlingarna inför byggandet av Ostlänken startar tidigt och påbörjas redan innan lagstiftningen finns på plats. Ostlänken är därmed ett av de projekt som lämpar sig bäst för att redan i ett tidigt stadium använda sig av den kommande lagstiftningen genom att ta med bl.a. sociala kriterier i upphandlingarna. Projektet är av sådan storlek att det finns goda möjligheter att ge arbete åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Projektet kan också bidra till att personer med funktionsnedsättning får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

² Prop. 2014/15:1 utg.omr. 2 avsnitt 6 Offentlig upphandling s. 97.

I motion 2014/15:1929 av Krister Örnfjäder m.fl. (S) anser motionärerna att konkurrenssituationen för organisationer och företag som verkar inom den sociala ekonomin bör förbättras. Den sociala ekonomin består av organisationer och företag som fristående från den offentliga sektorn bedriver samhällsnyttig verksamhet i demokratiska former utan vinst som mål för verksamheten. Överskottet används i stället till att säkra driften och öka kvaliteten i verksamheten. Trots den överenskommelse som finns mellan flera kommuner och ideella organisationer har den sociala ekonomin fått ganska få uppdrag inom välfärdssektorn. Staten och kommunerna kan göra mycket mer för att gynna de ideella aktörerna och ge små och medelstora företag en chans att få uppdrag. De upphandlande myndigheterna skulle t.ex. kunna upphandla i mindre kvantiteter och bl.a. ställa sociala krav i upphandlingarna.

I motion 2014/15:2173 av Annelie Karlsson m.fl. (S) yrkande 4 anför motionärerna att regeringen bör överväga att ändra regelverket så att upphandlingar utifrån sociala hänsyn inte bara bör utan ska prövas. Det är enligt motionärerna viktigt att försäkra sig om att lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU, inte tolkas på ett för små kooperativa företag ogynnsamt sätt och att okunskap om socialt företagande inte ska vara ett hinder för dem att medverka i upphandlingar. Samtidigt understryker motionärerna att deras grundinställning är att LOU varken är tillämplig inom vård- och omsorgstjänster eller inom sociala tjänster och därmed inte heller när det gäller socialt företagande.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat förslag om sociala kriterier och sociala företag flera gånger tidigare, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att det redan enligt gällande lagstiftning är möjligt att ställa krav på social hänsyn. I de nya EU-direktiven på upphandlingsområdet³ har frågan om sociala hänsyn lyfts fram. Den av regeringen tillsatta s.k. Upphandlingsutredningen⁴ har också lämnat förslag på hur man bättre ska kunna ta sociala hänsyn vid offentliga upphandlingar. Utskottet ansåg att det fanns skäl att invänta kommande förslag från regeringen med anledning av de nya direktiven och Upphandlingsutredningens slutbetänkande.

Kompletterande uppgifter

De nya EU-direktiven ersätter helt 2004 års direktiv men följer i stort sett samma struktur som de tidigare direktiven. Medlemsstaterna ska ha införlivat direktiven med de nationella lagstiftningarna senast den 18 april 2016.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och upphävande av direktiv 2004/18/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner.

⁴ SOU 2013:12 Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling.

När det gäller möjligheten att ta social hänsyn finns en bestämmelse i 1 kap. 9 a § LOU och i 1 kap. 24 a § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, förkortad LUF. Bestämmelsen har karaktären av en målsättning. Den anger att upphandlande myndigheter och enheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling om upphandlingens art motiverar detta. Bestämmelsen infördes i de svenska upphandlingslagarna genom lagstiftning 2010 och finns inte med i direktiven från 2004.⁵ Enligt regeringens förslag bör de nya lagarna innehålla en bestämmelse som motsvarar de målsättningar som fastställs i LOU och LUF.⁶

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ställa krav på sociala hänsyn vid offentliga upphandlingar. I de nya EU-direktiven på upphandlingsområdet har frågan om att kunna ta sociala hänsyn också lyfts fram.

I budgetpropositionen 2015⁷ föreslår regeringen att den s.k. Färdplanen för offentlig upphandling följs upp av en mer omfattande nationell strategi för offentlig upphandling. Målet för den offentliga upphandlingen är att den ska vara effektiv, rättssäker och ta till vara på konkurrensen på marknaden samtidigt som innovativa lösningar främjas och miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas. På så sätt bidrar den offentliga upphandlingen till en väl fungerande samhällsservice till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samtidigt som skattemedlen används på bästa sätt. Detta mål ska även genomsyra den nya nationella strategin. Regeringen skriver vidare i budgetpropositionen att strategins centrala perspektiv ska vara utveckling av offentlig verksamhet, ekologiska och sociala hänsyn samt innovationer.

I mars 2014 gavs en särskild utredare i uppdrag att undersöka möjligheterna att underlätta för det civila samhällets organisationer att bedriva sin verksamhet.⁸ Utredaren ska bl.a. lämna förslag på hur organisationernas möjligheter att delta i offentliga upphandlingar kan förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 29 februari 2016.

Enligt utskottet finns det skäl att invänta kommande förslag från regeringen med anledning av de nya direktiven och den pågående utredningen.

Utskottet avstyrker därmed motionerna.

⁵ Prop. 2009/10:180 del 1 s. 267 f.

⁶ Ds 2014:25 Nya regler om upphandling s. 381.

⁷ Prop. 2014/15:1 utg.omr. 2 kap. 6 Offentlig upphandling s. 97 f.

⁸ Dir. 2014:40 Ett stärkt och självständigt civilsamhälle.

Stöd och kompetens, små och medelstora företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stöd och kompetens och om små och medelstora företag. Utskottet anser att det finns skäl att invänta kommande förslag från regeringen och att låta den nya myndigheten för upphandlingsstöd komma igång med sitt arbete när det gäller stöd och kompetens.

Motionerna

I motion 2014/15:1225 av Sten Bergheden (M) yrkande 4 anför motionären att de kvalitetskrav som ställs på svensk matproduktion bör bli en naturlig del av offentlig upphandling av livsmedel. Upphandlare i kommuner och landsting kan ställa krav på livsmedlens kvalitet, miljökrav och djurskydd. Motionären anser dock att kunskapen om denna möjlighet är för låg. Det missgynnar kvaliteten på offentlig mat. Stödet bör öka så att de offentliga köken får mer kunskap och bättre upphandlingsteknik så att de lättare kan välja svenska produkter till sina kök.

Frågor om stöd och kompetens tas också upp i motion 2014/15:595 av Jessica Polfjärd (M), motion 2014/15:932 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (båda S), motion 2014/15:382 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkandena 1 och 2 och motion 2014/15:977 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkandena 1–3.

I motion 2014/15:1256 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3 anser motionären att regeringen bör se över möjligheten att uppmana upphandlande myndigheter att dela upp upphandlingarna så att mindre företag kan delta. Informationen till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar bör dessutom bli tydligare. Vidare bör livsmedel som köps in av svenska offentliga inrättningar uppfylla kraven i svensk lagstiftning.

Liknande frågor tas upp i motion 2014/15:1481 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (båda M) och i partimotion 2014/15:2564 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 7.

Tidigare behandling

Förslag om stöd och kompetens har behandlats flera gånger tidigare av utskottet, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena och påminde om att det är varje upphandlande myndighet och enhet som ska säkerställa att nödvändig kompetens finns hos den egna personalen som arbetar med upphandling. Utskottet, som delade Upphandlingsutredningens uppfattning att det krävs kunskap och kompetens inom flera områden för att kunna göra goda upphandlingar, ansåg att man borde invänta kommande förslag från regeringen.

Frågan om mindre företags möjligheter att delta i offentliga upphandlingar har också behandlats flera gånger tidigare i utskottet, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionerna och påminde om att det redan enligt det nuvarande regelverket går att utforma upphandlingar så att även mindre företag ges möjlighet att lämna anbud. Med hänsyn till det pågående arbetet med denna fråga både på EU-nivå och på nationell nivå ansåg utskottet att det var av vikt att invänta resultaten av dessa arbeten.

Kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att en ny organisation för upphandlingsstöd ska bildas under 2015 dit det nuvarande upphandlingsstödet vid Konkurrensverket flyttas.⁹ Den 19 december 2014 tillsatte regeringen en utredning som ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för upphandlingsstöd: Upphandlingsmyndigheten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2015 och den nya myndigheten ska starta sin verksamhet den 1 september 2015.

I kommittédirektivet till utredningen skriver regeringen att den upphandlingsstödjande verksamheten ska bidra till att målet för den offentliga upphandlingen nås. Målet framgår av budgetpropositionen för 2015.¹⁰ Stödet måste vara synligt, lättillgängligt, kompetent och förtroendeingivande. Upphandlingsmyndigheten ska ha ett brett perspektiv där miljöhänsyn (som bl.a. innefattar att förvalta och vidareutveckla kriteriedatabasen), sociala hänsyn och innovationsfrämjande ingår. Vidare ska upphandlingsmyndigheten arbeta med att utveckla kriterier för ett socialt hållbart samhälle. Elektronisk upphandling ska prioriteras även i fortsättningen. Ett arbete ska inledas för att göra det möjligt för statliga myndigheter och andra offentliga aktörer att utveckla sin kompetens och förmåga i fråga om innovationsupphandlingar. Upphandlingsmyndigheten bör, enligt regeringen, verka i nära samarbete med den kommunala sektorn för att nå målet för den offentliga upphandlingen. Vidare bör myndigheten prioritera internationell samverkan och fokusera på hur kvalitativa aspekter kan beaktas under upphandlingen, t.ex. inom vård- och omsorgsområdet. Den ska också tydliggöra hur offentlig upphandling kan användas som ett strategiskt verktyg för att uppnå nationella och lokala mål och krav, t.ex. genom kriterier och metoder för uppföljning och utvärdering som medverkar till en långsiktigt hållbar kvalitet på varor och tjänster som upphandlas. Myndigheten ska också hjälpa den offentliga sektorn att ta till vara på konkurrensen, bl.a. genom att visa hur mindre företag och idéburna organisationer kan delta i upphandlingar och genom att verka för mer innovationsupphandling.

⁹ Prop. 2014/15:1 utg.omr. 2, bet. 2014/15:FiU2, rskr. 2014/15:78.

¹⁰ Prop. 2014/15:1 utg.omr. 2 avsnitt 6 Offentlig upphandling s. 97.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det är varje upphandlande myndighet och enhet som ska säkerställa att den nödvändiga kompetensen finns hos den egna personal som arbetar med upphandling. Med detta sagt inser dock utskottet vikten av att det finns ett väl fungerande nationellt stöd för offentlig upphandling. Utskottet ser därför positivt på det pågående arbetet med att bygga ut upphandlingsstödet. Det finns inte något skäl att i nuläget lämna ytterligare förslag i dessa frågor.

Utskottet avstyrker därmed de aktuella motionerna.

Kollektivavtalsenliga villkor, vita jobb

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kollektivavtalsenliga villkor och vita jobb. Utskottet anser att det finns skäl att invänta utredningens betänkande.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionerna

I motion 2014/15:1664 av Penilla Gunther (KD) vill motionären att regeringen utreder möjligheten att i offentliga upphandlingar av persontrafik alltid kunna ställa krav på att företagen ska erbjuda motsvarande kollektivavtalsenliga löner.

I motion 2014/15:1942 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S) yrkar motionärerna att krav på social hänsyn och kollektivavtalsenliga villkor bör föras in i upphandlingsunderlagen vid upphandling av tjänster i branscher med hög risk för oseriös verksamhet. Dessutom bör kontrollen av att avtalen efterlevs ökas och effektiviseras. Motionärerna hävdar att andra EU-länder i högre grad än Sverige väger in sociala aspekter vid upphandlingar. Dessa länder visar därmed att det är möjligt att ställa krav på löne- och anställningsvillkor i enlighet med kollektivavtal.

I motion 2014/15:725 av Phia Andersson m.fl. (S) anser motionärerna att regeringen bör se över LOU. Motionärerna anför att det blir allt svårare för seriösa företag att konkurrera med ett ökande antal oseriösa företag. De oseriösa företagen lägger onormalt låga bud som finansieras genom obetalda skatter och obetalda sociala avgifter. Fusket förekommer oftast i underentreprenörsskiktet och bland underleverantörer till underleverantörer osv.

I motion 2014/15:726 av Phia Andersson m.fl. (S) yrkar motionärerna att det bör ställas krav på att använda den s.k. vita jobb-modellen vid varje offentlig upphandling så att seriösa företag kan konkurrera på lika villkor.

Förslag om krav på att använda den s.k. vita jobb-modellen finns även i partimotion 2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 23.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare behandlat motioner om kollektivavtalsenliga villkor, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att de nya EU-direktiven innehåller förtydligande skrivningar när det gäller möjligheterna att ställa krav på villkor i enlighet med kollektivavtal. Det fanns därför skäl att invänta kommande förslag från regeringen.

Utskottet behandlade även vita jobb-modellen i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att det fanns skäl att invänta kommande förslag från regeringen.

Kompletterande uppgifter

Regeringen har tillsatt en särskild utredning –Genomförandeutredningen – vars uppdrag är att arbeta in de nya direktiven i den svenska lagstiftningen. Utredningen lämnade ett delbetänkande i juni 2014.¹¹ Enligt utredningens bedömning innebär bestämmelserna om miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter i de nya direktiven inte någon förändring i förhållande till vad som gäller enligt 2004 års direktiv. När det gäller krav motsvarande sådana som kan finnas i kollektivavtal anser utredningen att rättsläget inte verkar ha förändrats genom 2014 års upphandlingsdirektiv. Villkoren ska följa av ett representativt kollektivavtal som täcker det aktuella arbetet. Däremot anser utredningen att det inte är möjligt att kräva att leverantörer har tecknat eller förbinder sig att teckna kollektivavtal i en upphandling.

Den 22 december 2014 tillsatte regeringen en utredning som ska analysera hur krav på villkor enligt kollektivavtal kan föras in i de tre kommande upphandlingslagarna.¹² Utredaren ska också analysera hur krav på att varor, tjänster och byggtreprenader ska produceras, tillhandahållas och utföras under förhållanden som uppfyller Internationella arbetsorganisationens (ILO) kärnkonventioner kan föras in i lagstiftningen. Syftet är att utnyttja det handlingsutrymme som 2014 års upphandlingsdirektiv ger ifråga om sådana krav och därigenom stärka det sociala skyddet.

Utredaren ska bl.a. analysera hur krav på villkor enligt kollektivavtal kan föras in som uttryckliga bestämmelser om sådana krav och föreslå hur sådana bestämmelser ska utformas i de nya kommande upphandlingslagarna. Dessutom ska utredaren analysera för vilka kontraktstyper krav på villkor enligt kollektivavtal kan göras obligatoriskt och vilka villkor som kan omfattas av ett sådant krav.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att reglerna om offentlig upphandling finns för att garantera att konsumenternas och skattebetalarnas pengar används på det mest

¹¹ SOU 2014:51 Nya regler om upphandling.

¹² Dir. 2014:162.

effektiva sättet, att den offentliga sektorns kostnader hålls nere och att kostnadsmedvetenheten främjas i staten och i kommunerna. Genom att tillämpa reglerna främjas konkurrens på lika villkor och riskerna för korruption motverkas. Det är utskottets uppfattning att det är viktigt att arbetstagare tillförsäkras skäliga anställningsvillkor och att social dumpning på arbetsmarknaden förhindras. Ett arbete som utskottet ser positivt på är den s.k. vita jobbmодellen. Utskottet välkomnar den nya utredning som regeringen har tillsatt för att analysera och komma med förslag på hur krav på villkor enligt kollektivavtal kan föras in i de kommande upphandlingslagarna. Enligt utskottet finns det skäl att invänta utredningens betänkande.

Utskottet avstyrker därmed motionerna.

Djurskydd, livsmedelsproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om krav på djurskydd och livsmedelsproduktion i samband med offentlig upphandling. Utskottet anser att det redan enligt gällande lagstiftning är möjligt att ställa krav på djurskydd och livsmedelsproduktion i samband med offentliga upphandlingar.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

I motion 2014/15:172 av Cecilia Widegren (M) yrkar motionären att reglerna för offentlig upphandling ses över så att krav kan ställas på att livsmedel som upphandlas har framställts enligt de regler som svenska jordbrukare har att rätta sig efter vad gäller god kvalitet och bra djuromsorg. Med fler kvalitativa råvaror finns det fler som skulle kunna delta i offentliga upphandlingar.

Liknande förslag finns i motion 2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 5, motion 2014/15:1794 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (båda C), motion 2014/15:2453 av Anders W Johnsson (C) yrkande 8, partimotion 2014/15:2573 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 7 och kommittémotion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 13.

Tidigare behandling

Förslag om djurskydd har behandlats flera gånger tidigare av utskottet, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att det fanns skäl att invänta förslag från regeringen. Utskottet konstaterade samtidigt att det redan enligt gällande lagstiftning är möjligt att ställa krav på djurskydd vid upphandling av livsmedel. Sådana krav måste

dock vara förenliga med de grundläggande principerna inom EU-rätten. Principerna handlar om icke-diskriminering, likabehandling, öppenhet, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Kraven på djurskydd måste också vara tydliga, förutsägbara och möjliga att kontrollera och följa upp.

Kompletterande uppgifter

Den 29 augusti 2013 besökte dåvarande statsråd Stefan Attefall utskottet för att informera om aktuella LOU-frågor. Han förklarade att fokus i direktiven ligger på skyddet för miljön och för människan. Det betyder dock inte att djurskyddet har utelämnats. I de inledande skälen i alla tre direktiven anges att djurs välbefinnande kan utgöra villkor i samband med att ett upphandlingskontrakt utförs.

På frågan om vilket utrymme direktiven ger att ställa krav på att varor och tjänster ska vara lokalt producerade har Regeringskansliet angett att det är diskriminerande att begränsa upphandling till lokala producenter. Det kan dock finnas sakliga skäl att köpa från en lokal producent, som i det självklara fallet när den lokala varan eller tjänsten är bäst. De nya direktiven tydliggör att det finns utrymme att beakta utsläpp av klimatgaser och transportkostnader vid bedömning av anbud, vilket också kan främja bl.a. lokalt producerade livsmedel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det redan enligt gällande lagstiftning är möjligt att ställa krav på djurskydd och livsmedelsproduktion. Sådana krav måste självklart vara förenliga med de grundläggande principerna inom EU-rätten. Kraven måste också vara tydliga, förutsägbara och möjliga att kontrollera och följa upp.

Utskottet avstyrker därmed de aktuella motionerna.

Utmaningsrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om krav på utmaningsrätt. Utskottet anser att en sådan lagreglerad rätt skulle innebära ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Motionen

I motion 2014/15:2630 av Finn Bengtsson och Sofia Fölster (båda M) vill motionärerna att det införs en utmaningsrätt i Sveriges kommuner.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat liknande motionsyrkanden vid flera tillfällen, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att en sådan lagreglerad rätt skulle innebära ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Kompletterande uppgifter

Utmaningsrätt har införts i drygt 40 kommuner. Om en kommun eller ett landsting har infört utmaningsrätt har den som vill driva en verksamhet åt kommunen på entreprenad rätt att utmana den kommunala verksamheten och rikta ett önskemål till kommunen om att en del av kommunens verksamhet ska drivas av den privata entreprenören. Kommunen eller landstinget prövar då först om det är tillåtet att upphandla verksamheten. Myndighetsutövning får inte upphandlas om det inte finns särskilt stöd för detta i speciallagstiftningen. Strategiska ledningsfunktioner och vad som enligt lag eller förordning måste utföras av kommunen eller landstinget kan inte heller utmanas. Om det fattas beslut att verksamhet ska utmanas måste detta göras enligt gällande regler. Den som har utmanat verksamheten har inga garantier för att få uppdraget utan kommer att konkurrera med andra leverantörer på lika villkor. Den enskilda kommunen eller landstinget utformar uppdraget, kraven och utvärderingskriterierna i förfrågningsunderlaget. Även om verksamheten upphandlas och drivs av ett privat företag är kommunen huvudman för verksamheten och har enligt kommunallagen ett ansvar att kontrollera och följa upp verksamheten. Dessutom har kommunen eller landstinget ett ansvar att informera allmänheten så att den kan få insyn i hur verksamheten drivs i det privata företaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner, liksom tidigare, om den kommunala självstyrelsen som i denna fråga innebär att kommunerna har möjlighet att själva besluta om de vill införa utmaningsrätt i sin verksamhet eller inte. Eftersom det skulle innebära ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen anser utskottet att man inte bör införa en obligatorisk utmaningsrätt.

Utskottet avstyrker därmed de aktuella motionerna.

Miljökrav

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om miljökrav. Utskottet anser att det redan enligt den gällande lagstiftningen är möjligt att ställa sådana krav.

Motionerna

I kommittémotion 2014/15:2980 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 3 vill motionärerna att det tillsätts en utredning som ska ta fram specifikationer för teknik- och innovationsupphandlingar på kemikalieområdet. För att främja en dynamisk teknikutveckling behöver myndigheter, landsting och kommuner genomföra öppna teknik- och innovationsupphandlingar utifrån bästa och mest innovativa förslag. Statens energimyndighet och Vinnova har fått i uppdrag att ta fram specifikationer för teknik- och innovationsupphandlingar inom områden som rör energieffektivitet, stadsplanering, vattenförsörjning och avfallshantering.

I motion 2014/15:714 av Börje Vestlund (S) yrkande 2 anser motionären att behovet av modernare belysningsystem bör beaktas vid offentliga upphandlingar. Enligt motionären, som i sin tur hänvisar till uppgifter från Energimyndigheten, är 75 procent av alla belysningsanläggningar 25 år eller äldre. Undersökningar visar att man kan spara upp till 80 procent energi genom att byta ut gamla system. Staten har ett ansvar att föregå med gott exempel och skapa underlag för förändring av gamla belysningsystem i arbetet med energieffektivisering.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat yrkanden om miljökrav flera gånger tidigare, senast i betänkande 2013/14:FiU27. Utskottet avstyrkte då yrkandena med motiveringen att det fanns skäl att invänta förslag från regeringen med anledning av de nya EU-direktiven och Upphandlingsutredningens slutbetänkande. Samtidigt konstaterade utskottet att det redan enligt den gällande lagstiftningen finns möjlighet att ställa miljökrav. Kraven måste dock vara tydliga, förutsägbara och möjliga att kontrollera och följa upp. Miljöfrågor har hög prioritet både nationellt och på EU-nivå.

Kompletterande uppgifter

Se ovan under rubrikerna Sociala kriterier och sociala företag samt Stöd och kompetens, små och medelstora företag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det redan enligt den nuvarande lagstiftningen är möjligt att ställa miljökrav vid offentliga upphandlingar. Genomförandeutredningen skriver i sitt delbetänkande att de nya direktiven kodifierar EU-domstolens senare praxis inom miljöområdet.¹³ Enligt utredningens mening öppnar det för större möjligheter att i framtida upphandlingar ta sådana hänsyn. Kraven måste dock ha en relevant koppling till kontraktsföremålet och vara förenliga med unionsrätten.

I budgetpropositionen 2015¹⁴ föreslår regeringen att den s.k. Färdplanen för offentlig upphandling följs upp av en mer omfattande nationell strategi för offentlig upphandling. Målet för den offentliga upphandlingen är att den ska vara effektiv, rättssäker och ta till vara på konkurrensen på marknaden samtidigt som innovativa lösningar främjas och miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas. På så sätt bidrar den offentliga upphandlingen till en väl fungerande samhällsservice till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samtidigt som skattemedlen används på bästa sätt. Detta mål ska även genomsyra den nya nationella strategin. Regeringen skriver i budgetpropositionen att strategins centrala perspektiv ska vara utveckling av offentlig verksamhet, ekologiska och sociala hänsyn samt innovationer.

Utskottet anser att det finns skäl att invänta kommande förslag från regeringen med anledning av de nya direktiven och den nationella strategin för offentlig upphandling.

Utskottet avstyrker därmed motionerna.

Asylmottagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ändrade lagregler om asylmottagande. Utskottet anser att det finns skäl att invänta kommande förslag från regeringen med anledning av det arbete som pågår på detta område.

Motionen

I motion 2014/15:2252 av Olle Thorell m.fl. (S) vill motionärerna att LOU ses över när det gäller upphandling av asylplatser. I dag skiljer sig flyktingmottagandet kraftigt åt mellan kommunerna. En del kommuner tar emot många människor medan andra inte tar emot några alls. När Migrationsverket öppnar tillfälliga boenden måste reglerna i LOU följas. Det innebär att verket inte kan påverka var entreprenörerna väljer att starta verksamhet. För en liten kommun kan det vara svårt att på kort tid hantera ett stort antal flyktingar. Det påverkar

¹³ SOU 2014:51 Nya regler om upphandling s. 14.

¹⁴ Prop. 2014/15:1 utg.omr. 2 kap. 6 Offentlig upphandling s. 97 f.

kommunens möjlighet att planera, organisera och rekrytera personal. Dessutom måste kommunerna också ordna med boende, jobb och undervisning i svenska.

Kompletterande uppgifter

Med anledning av motionsyrkandet har Regeringskansliet lämnat följande information. I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att den har för avsikt att utreda mottagandet av asylsökande och nyanlända för att skapa ett robust och flexibelt system som säkerställer ett värdigt mottagande och som skyndar på integrationsprocessen. Översynen ska också leda till att alla kommuner tar ett solidariskt ansvar för mottagandet och att planeringsförutsättningarna för den kommunala verksamheten förbättras.

Regeringen aviserade också i budgetpropositionen att den kommer att se över hur boendeplaneringen inom asylmottagandet kan förbättras och särskilt möjligheten för Migrationsverket att anordna boende i egen regi för att säkerställa tillräcklig kapacitet. Migrationsverket har haft en dialog med Konkurrensverket om möjligheten att beakta kommuners asylmottagande vid upphandlingar av boenden inom ramen för LOU. Det saknas praxis för om det är möjligt att ta hänsyn till kommuners asylmottagande enligt den nuvarande lagstiftningen men Migrationsverket överväger att vid kommande direktupphandlingar beakta tidigare asylmottagande i kommunerna. För att öka planeringshorisonten för kommunerna har Migrationsverket infört ett krav på leverantörerna att ta kontakt med kommunen i samband med att ett anbud om asylmottagande lämnas in.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att frågan om upphandling av asylplatser bereds i Regeringskansliet och anser att det finns skäl att invänta kommande förslag från regeringen.

Utskottet avstyrker därmed motionen.

Reservationer

1. Kollektivavtalsenliga villkor, vita jobb, punkt 4 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 23 och avslår motionerna

2014/15:725 av Phia Andersson m.fl. (S),

2014/15:726 av Phia Andersson m.fl. (S),

2014/15:1664 av Penilla Gunther (KD) och

2014/15:1942 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna vill införa den s.k. vita jobb-modellen. Det är en upphandlingsmodell som kan appliceras på all offentlig upphandling och som ställer ett antal krav på det anbudsgivande företaget. Kollektivavtalsliknande villkor, huvudentreprenöransvar samt ökad insyn borgar för ordning och reda och motverkar osunda arbetsvillkor och lönedumpning.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Djurskydd, livsmedelsproduktion, punkt 5 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD) yrkande 5 och avslår motionerna

2014/15:172 av Cecilia Widegren (M),

2014/15:1794 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (C),

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 8,

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 7 och

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 13.

Ställningstagande

Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats utan att veta om det. Slaktmetoderna innebär att djuren slaktas och avblodas utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Eftersom det verkar finnas en marknad för dessa produkter och därmed också ekonomiska incitament börjar allt fler köttproducenter övergå till dessa slaktmetoder. Sverigedemokraterna anser att problemet med dessa slaktmetoder behöver angripas på flera sätt. Ett sätt är att Sverige börjar kräva att all mat som upphandlas via offentlig upphandling garanteras komma från djur som slaktats och avblodats efter bedövning i enlighet med svenska djurskyddsregler.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Bättre stöd så att kommuner kan upphandla giftfria produkter till förskolor, punkt 1 (S, MP, V)

Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Jörgen Hellman (S), Ingela Nylund Watz (S), Janine Alm Ericson (MP), Hans Unander (S), Marie Granlund (S) och Håkan Svenneling (V) anför:

Vi är eniga i utskottet om att det är viktigt att samhället strävar efter att åstadkomma en giftfri miljö och att de produkter som finns på marknaden är säkra och inte skadar människor, djur och miljö. Vi anser också att den offentliga verksamheten har ett stort ansvar för att åstadkomma det. Precis som utskottet tror vi också att kunskapen i kommunerna om vilka krav som kan ställas vid offentlig upphandling när det gäller miljö och hälsa måste öka. Med kunskap kan kommunerna göra väl underbyggda val vid upphandlingar till sina förskolor. Många kommuner och andra aktörer har redan i dag en medveten strategi för dessa frågor.

Den nya regeringen har tagit flera initiativ som kommer att underlätta för såväl upphandlare som leverantörer att ställa krav och leverera bättre, hållbara och giftfria produkter och tjänster. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2015 som förhandlats med Vänsterpartiet att det kommer att bildas en ny organisation för upphandlingsstöd under 2015. Den nya upphandlingsmyndigheten ska starta sin verksamhet den 1 september 2015. Myndigheten ska ha ett brett perspektiv där bl.a. miljöhänsyn ingår.

Vi avstår trots det från att reservera oss mot utskottets ställningstagande i avvaktn på att den nya myndigheten kommer igång med sin verksamhet. Vi förutsätter att regeringen fortsätter att arbeta för att fortsätta att utveckla stöd och kompetens inom offentlig upphandling.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:172 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka andelen närproducerade och närodlade livsmedel i den offentliga upphandlingen.

2014/15:382 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppnå bästa kvalitet, nytta, stöd och hjälp för dem som verksamheter inom ramen för lagen om offentlig upphandling och lagen om valfrihet är avsedda för.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka offentlig upphandling så att de krav som ställs fyller rätt funktion i det sammanhang där produkten eller tjänsten ska utföras.

2014/15:595 av Jessica Polfjärd (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upphandlingskompetens.

2014/15:714 av Börje Vestlund (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att beakta behovet av modernare belysningssystem inom ramen för offentliga upphandlingar.

2014/15:725 av Phia Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagen om offentlig upphandling.

2014/15:726 av Phia Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om modellen Vita jobb vid offentliga upphandlingar.

2014/15:932 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nya upphandlingsmyndigheten ska få innehålla en stark kompetens på området hållbar livsmedelsupphandling.

2014/15:977 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta till vara kunskap, teknik och innovation för den goda affären inom offentlig upphandling inom livsmedel, miljö och hållbarhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta till vara kunskap, teknik och innovation för den goda affären inom offentlig upphandling för att Sverige ska kunna vara en spelare på den internationella marknaden inom livsmedel, miljö och hållbarhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta till vara kunskap, teknik och innovation för svensk konkurrenskraft inom livsmedel, miljö och hållbarhet.

2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till lagstiftning om att allt kött som köps in via offentlig upphandling ska komma från djur som slaktats i enlighet med svenska djurskyddsregler.

2014/15:1139 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda sociala kriterier i samband med upphandlingarna inför byggnationen av Ostlänken.

2014/15:1225 av Sten Bergheden (M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom ökat stöd och hjälp se till att våra offentliga kök får mer kunskap och ny upphandlingsteknik som gör att man lättare kan välja svenska produkter till sina kök.

2014/15:1256 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att uppmana till uppdelning av offentliga upphandlingar så att fler mindre företag kan delta.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydligare information till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att livsmedel som köps in av svenska offentliga inrättningar bör uppfylla kraven i svensk lagstiftning.

2014/15:1481 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer företagsvänlig offentlig upphandling.

2014/15:1664 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att det i offentliga upphandlingar av persontrafik alltid ska kunna ställas krav på att företagen ska erbjuda motsvarande kollektivavtalsenliga löner.

2014/15:1794 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten och statliga myndigheter vid upphandling av livsmedel ska ställa krav på att dessa framställts med de krav som svensk lag och svenska myndigheter ställer på produktionen inom jordbruk och livsmedelsindustri i Sverige.

2014/15:1929 av Krister Örnfjäder m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra konkurrensituationen för organisationer och företag som verkar inom den sociala ekonomin.

2014/15:1942 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om offentlig upphandling.

2014/15:2173 av Annelie Karlsson m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheterna att se över hur lagen om offentlig upphandling bättre kan utformas för att svara mot sociala företags särskilda behov.

2014/15:2252 av Olle Thorell m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagen om offentlig upphandling (LOU) när det gäller upphandling av asylplatser.

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på minst svenska djurskyddsregler i alla upphandlingar.

2014/15:2564 av Annie Lööf m.fl. (C):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till offentlig upphandling.

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att krav på minst motsvarande svenska djurskyddsregler ska gälla i alla upphandlingar.

2014/15:2630 av Finn Bengtsson och Sofia Fölster (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en utmanarrätt i Sveriges kommuner.

2014/15:2812 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa vita-jobb-modellen.

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att fler kommuner och landsting upphandlar bra mat som producerats under goda villkor.

2014/15:2980 av Ulf Berg m.fl. (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ska ta fram specifikationer av teknik- och innovationsupphandlingar på kemikalieområdet.

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom bättre upphandlingsstöd bidra till att kommunerna kan ställa miljö- och hälsokrav vid kommunal upphandling.